

Sygn. akt III AUz 475/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	del. SSO Beata Górską
-----------------	-----------------------

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2013r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku R. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o emeryturę

na skutek zażalenia ubezpieczonego R. D.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 października 2013 r. sygn. akt IV U 2080/13

p o s t a n o w i a : oddalić zażalenie

del. SSO Beata Górską

UZASADNIENIE

R. D. złożył w dniu 16 sierpnia 2013r. odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 25 czerwca 2013r. i z dnia 26 września 2011r. wraz z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzupełnieniu wniosku złożył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

Postanowieniem z dnia 9 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek.

Sąd pierwszej instancji uznał, że wskazane przez ubezpieczonego we wniosku powody nie stanowią podstawy do ustanowienia w jego sprawie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny.

Potrzeba udziału w sprawie profesjonalnego pełnomocnika może wynikać z różnych przyczyn, np. z nieporadności strony, skomplikowanego charakteru sprawy pod względem faktycznym lub prawnym, faktycznej niezdolności strony do samodzielnego działania w sprawie (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 czerwca 1974 roku, II CZ 94/74; z dnia 20 maja 1999 roku, I CKN 260/99, i z dnia 15 maja 2007 roku, V CSK 37/07 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 marca 2005 roku, III CK 533/04, i z dnia 8 grudnia 2009 roku, I UK 195/09) i powstać w każdym stanie sprawy, także po jej prawomocnym zakończeniu.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony R. D. w sposób jasny i precyzyjny formułuje pisma procesowe wskazując w nich okoliczności uzasadniające jego stanowisko. Ponadto niniejsza sprawa nie jest skomplikowana pod względem faktycznym, ani na tyle złożona pod względem prawnym, aby wymagała od strony fachowej wiedzy prawniczej. Przesłanki ustanowienia pełnomocnika z urzędu warunkują wyjątkowość stosowania tejże instytucji. Przyznanie pełnomocnika z urzędu może nastąpić jedynie w sytuacji wskazanej w ustawie. W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie zachodzą jakiegokolwiek wyjątkowe przesłanki uzasadniające zastosowanie instytucji pełnomocnika z urzędu. Zdaniem Sądu skarżący jest w stanie brać aktywny udział w dalszym toku niniejszego postępowania oraz efektywnie przedstawiać swoje racje, co czynił do tej pory chociażby poprzez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego, złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu itp. Wszystkie jego pisma procesowe były czytelne i logicznie sformułowane. Dla ubezpieczonego niniejsza sprawa nie jest pierwszą, w której samodzielnie występuje przed sądem. Wcześniej w sprawie o sygn. akt IV U 1231/11 ubezpieczony zaskarżył decyzję organu rentowego z dnia 26 września 2011 roku odmawiającą mu przyznania prawa do emerytury z tytułu świadczenia pracy w warunkach szczególnych, z kolei w sprawie o sygn. akt IV U 1232/11 ubezpieczony wniósł odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 27 września 2011 roku odmawiającej mu przyznania dodatku pielęgnacyjnego. W obu sprawach ubezpieczony sporządził liczne pisma procesowe, w których jasno i precyzyjnie formułował swoje żądania i składał wnioski dowodowe, czy gromadził dokumentację pracowniczą czy lekarską. Analiza całokształtu okoliczności sprawy jednoznacznie wskazuje, iż ustanowienie pełnomocnika z urzędu w niniejszej sprawie nie jest potrzebne, tak ze względu na charakter sprawy jak i nieporadność ubezpieczonego. Z tych względów wniosek ubezpieczonego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu Sąd Okręgowy oddalił.

Nadto wskazał, że instytucja ustanowienia pełnomocnika z urzędu stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na swoją trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów sądowych czy kosztów zastępstwa procesowego bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i swojej rodziny, a ponadto nie są w stanie działać samodzielnie w sprawie. Ustanowienie pełnomocnika z urzędu ma zatem charakter wyjątkowy i może dotyczyć jedynie osób ubogich, nieporadnych, których sytuacja jest szczególnie trudna. Zdaniem Sądu Okręgowego sytuacja mieszkaniowa ubezpieczonego jest stabilna, jest współwłaścicielem nie tylko mieszkania, w którym obecnie z rodziną zamieszkuje, ale również jest właścicielem drugiego lokalu mieszkalnego (po rozwiązaniu Państwowym Gospodarstwie Rolnym). Wskazany przez ubezpieczonego (w oświadczeniu o stanie rodzinnym majątku dochodach i źródłach utrzymania z dnia 12 września 2013 roku) drugi lokal mieszkalny chociaż niezamieszkały, wymagający remontu wpływa na ogólną sytuację finansową ubezpieczonego, bowiem posiada realną wartość rynkową. Gospodarstwo domowe ubezpieczonego składa się z 4 osób, z czego wszystkie osoby są pełnoletnie. Ubezpieczony ma na utrzymaniu dwóch dorosłych synów, którzy chociaż w dalszym ciągu uczą się (uczelnia wyższa, szkoła średnia) to są osobami w pełni zdolnymi do pracy. Rodzina ubezpieczonego utrzymuje się z dwóch stałych źródeł dochodu tj. rent otrzymywanych przez ubezpieczonego i jego małżonkę. Ponadto rodzina ubezpieczonego korzysta z wielu dodatkowych świadczeń tj. dodatku pielęgnacyjnego, dodatku mieszkaniowego i zasiłku rodzinnego przyznawanych z środków MOPS-u. Ich łączny dochód przypadający na czteroosobową rodzinę to 2526,67 zł, a wykaz łącznych wydatków w rozrachunku miesięcznym stanowi mniej niż 50% otrzymywanego dochodu tj. 1130,58 zł.

Ubezpieczony w świetle stanowiska Sądu I instancji nie jest więc osobą ubogą, w skrajnie trudnej sytuacji finansowej, która bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny nie mogłaby ponieść kosztów pomocy pełnomocnika procesowego, jeśliby chciałyby z takiej pomocy skorzystać. Ubezpieczony mylnie upatruje zasadności wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w tym, iż każdy z wydatków związanych z jego utrzymaniem ma pierwszeństwo przed zobowiązaniami związanymi z kosztami zastępstwa procesowego w sprawie, którą sam wytoczył.

Zażalenie na to postanowienie wniósł ubezpieczony.

Zaskarżył je w całości i wniósł o zmianę postanowienia i przyznanie pełnomocnika z urzędu.

Ubezpieczony nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że radzi sobie w postępowaniu sądowym. Podał, że poprzednie procesy sądowe przegrał, mimo że jest przekonany, że racja jest po jego stronie a nie może wykazać tego przed sądem. Uważa, że pisanie pism procesowych nie wystarcza do prowadzenia procesu. Jego zdaniem nie jest

osobą biegłą w prowadzeniu procesu, wręcz przeciwnie jest nieporadny, nie może wykazać swojej racji. Odnosząc się do swojej sytuacji finansowej podał, że jest ona tragiczna. Ma na utrzymaniu co prawda dwoje dorosłych synów, ale obydwójce uczą się w systemie dziennym i nie są w stanie podjąć pracy. Żona jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym. Ich dochód na rodzinę wynosi 2.500 zł. i w zestawieniu kosztami utrzymania mieszkania, wyżywienia, odzieży, kosztów leczenia i środków higieny osobistej pozwala na wygospodarowanie kilkudziesięciu złotych na poradę prawną, ale nie na wynajęcie profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Za Sądem Okręgowym należy podkreślić, że zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględnia wnioski o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. W orzecznictwie od lat utrwalony jest pogląd, podzielany także przez Sąd Apelacyjny, że potrzeba taka nie zachodzi, jeżeli sprawa jest nieskomplikowana pod względem prawnym i faktycznym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., II CZ 94/74, Lex nr 7511). Nadto w orzecznictwie przyjmuje się, że udział fachowego pełnomocnika w sprawie będzie potrzebny zazwyczaj wtedy, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., III CK 533/04, Lex nr 197647 i z dnia 19 lutego 2010 r., IV CSK 318/09, Lex nr 678016).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie prawidłowo ocenił wniosek ubezpieczonego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Analiza treści odwołania i kolejnych pism procesowych skarżącego jednoznacznie wskazuje, że ubezpieczony ma świadomość przedmiotu postępowania sądowego, w sposób jasny i zrozumiały formułuje swoje żądania i je uzasadnia. Nadto dotychczasowe czynności podejmowane przez ubezpieczonego wskazują, że posiada ona wystarczającą orientację prawną w zakresie objętym przedmiotem sporu oraz potrafi w sposób przejrzysty i zrozumiały artykułować, i uzasadniać swoje stanowisko. Zdaniem Sądu Apelacyjnego oznacza to, że wbrew twierdzeniom skarżącego posiada ona znajomość przepisów prawa, w stopniu pozwalającym na samodzielny udział w sprawie, bez konieczności pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Z kolei, sam przedmiot sporu faktycznie, jak uznał sąd pierwszej instancji, nie należy do spraw o dużym stopniu skomplikowania. Ubezpieczony w sposób zrozumiały przedstawia stan faktyczny, o który opiera żądanie, a ocena prawna tego stanu faktycznego należy do kompetencji sądu. Ubezpieczony bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika może formułować zarzuty i ewentualne wnioski, co też czynił.

Mimo, że Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska Sądu Okręgowego, co ustalenia, że ubezpieczony nie jest osobą ubogą, ani w skrajnie trudnej sytuacji finansowej, która może bez uszczerbku utrzymania koniecznego dać sobie i rodzinie ponieść koszty pełnomocnika procesowego, to aprobuje stanowiska tego Sądu, że w sprawie, na obecnym etapie postępowania, nie zachodzi potrzeba ustanowienia dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c., zażalenie, jako niezasadnione, oddalił w całości.

del. SSO Beata Górka